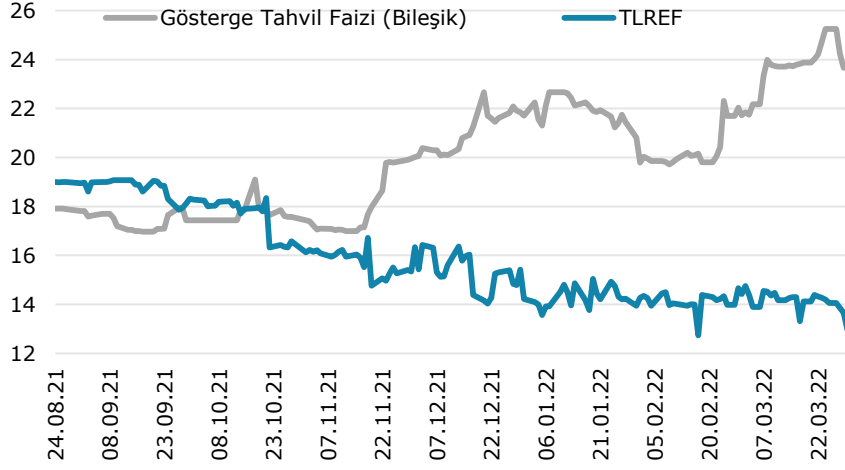

çeyreğinde 2021 yıl sonuna göre değişim yaparak bu seviyede kalmıştır.

2021 yılını %22 seviyesinden kapatan gösterge tahvil faizi ise artış trendini sürdürerek 2022 yılı ilk çeyreği sonunda %23,60 seviyesini görmüştür.

Grafik 2: Faiz Oranları

Kaynak: Rasyonet

ARACILIK FAALİYETLERİ

Borsa pay piyasasında kurumların toplam işlem hacmi (çift taraflı) 2022 yılının ilk çeyreğinde 2021 yılının aynı dönemine çeyreğine göre %6 azalarak 4,9 trilyon TL'ye gerilemiştir.

Vadeli işlemlerde ise önemli bir artış gözlenmiş, 2022'nin ilk çeyreğinde vadeli işlem hacmi 2021 yılına göre %50 artarak 3,1 trilyon TL'ye ulaşmıştır.

Benzer şekilde yıllık bazda opsiyon işlemleri %57 artarak 11 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Kaldıraçlı işlemler ise 2022 ilk çeyreğinde oransal olarak yıllık bazda en fazla artış gösteren finansal ürün olmuştur. 2022 ilk

çeyreğinde toplam kaldıraçlı işlem hacmi 2021 ilk çeyreğine göre %94 artarak 5,6 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Diğer yandan tahvil-bono işlemleri 2021 ilk çeyreğine göre %37 artarken, repo işlemleri aynı dönemde %16 artmıştır.

Tablo 1'de yatırım kuruluşlarının (çift taraflı) işlem hacmi gösterilmektedir. Sabit getirili menkul kıymet kesin alım-satım ve repo/ters-repo işlemlerine Borsa İstanbul'da gerçekleşen işlemler ile borsa dışında gerçekleşip Borsa'ya tescil edilen işlemler dâhil edilmiştir. Merkez Bankası ve Takasbank'a ait işlemlere ise tabloda yer verilmemiştir.

Tablo 1: Yatırım Kuruluşlarının Toplam İşlem Hacmi (milyon TL)				
	2021/03	2021	2022/03	Yıllık Değ. (%)
Pay Senedi	5,188,067	14,946,643	4,867,453	-6.2%
Aracı Kurum	4,609,501	13,338,010	4,414,220	-4.2%
Banka	578,566	1,608,633	453,233	-21.7%
SGMK	406,225	1,307,776	556,897	37.1%
Aracı Kurum	69,929	247,364	96,021	37.3%
Banka	336,296	1,060,412	460,876	37.0%
Repo	6,576,438	29,411,871	7,646,057	16.3%
Aracı Kurum	1,543,234	6,843,620	717,329	-53.5%
Banka	5,033,204	22,568,251	6,928,728	37.7%
Vadeli İşlemler	2,095,216	8,872,143	3,141,199	49.9%
Aracı Kurum	2,013,923	8,482,584	2,971,199	47.5%
Banka	81,293	389,558	170,000	109.1%
Opsiyon	7,085	43,945	11,110	56.8%
Aracı Kurum	6,457	40,786	11,109	72.0%
Banka	628	3,159	2	-99.8%
Varant	32,430	79,881	14,915	-54.0%
Kaldıraçlı İşl.	2,861,859	12,637,436	5,559,784	94.3%
Müşteri	1,608,556	7,224,033	3,208,446	99.5%
Likidite Sağlayıcı	1,253,303	5,413,403	2,351,338	87.6%

Kaynak: Borsa İstanbul, TSPB

* Sadece aracı kurumlar tarafından yapılmaktadır.

PAY SENETLERİ

2022 yılı ilk çeyreğinde 52 aracı kurum ve 1 yatırım bankası pay senedi piyasasında işlem yapmıştır. İşlem hacmi 2021 yılı ilk çeyreğine oranla %6 azalarak 4,9 trilyon TL'ye gerilemiştir. Pay senedi işlemlerinde yoğunlaşma devam etmekte olup, bir yatırım bankasıyla beraber ilk 3 kurumun hacmi, 2022 yılı ilk çeyreğinde toplam piyasa hacminin %33'ünü oluşturmuştur.

İşlem hacmini %127 arttıran yurtdışı kurumlar 2021 yılı ilk çeyreğine göre en fazla oransal artışı sağlayan kalem olmuştur.

Yabancı yatırımcıların işlem hacmindeki payı 2021 ilk çeyreğine göre değişmeyerek %27'de kalmıştır. Bu işlemlerin neredeyse tamamını yabancı kurumlar oluşturmakta olup, yabancı kurumsal yatırımcıların payı %1'in altındadır.

2022 ilk çeyreğinde Borsa İstanbul'da pay senedi işlem hacminin %74'ü yurtiçi yatırımcılar

tarafından yapılmıştır. MKK verilerine göre bu yatırımcılar 2022 Mart sonu itibarıyla halka açık pay senetlerinin %63'üne sahiptir.

2021 yılını 2,3 milyon kişiyle kapatan yerli bireysel yatırımcı sayısı, 2022 yılının ilk çeyreğinde 2,4 milyon kişiye çıkmıştır. Bu yatırımcıların işlem hacmi ise 2021 yılı ilk çeyreğine göre %9 azalarak 3 trilyon TL'ye gerilemiştir. Yurtiçi bireylerin toplamdaki payı ise 2021 yılının ilk çeyreğine göre 2 puanlık düşüşle %63 olmuştur. Diğer taraftan yurtiçi kurumsal yatırımcıların pay işlemleri sınırlı kalmaya devam etse de geçtiğimiz yıla göre %55 artarak 167 milyar TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5'te pay senedi hacimlerinin departmanlara göre dağılımı ele alınmaktadır. En yüksek paya sahip olan internet işlemlerinin payı ise bireysel yatırımcıların işlem hacmi payındaki düşüşe paralel olarak 2021 ilk çeyreğine göre 5 puan azalarak %52 olmuştur.

İnterneti, %24'lük payı ile doğrudan piyasa erişimi işlemleri takip etmektedir. Kurumların işlemlerinde doğrudan piyasa erişimi kanalının payı 2021 ilk çeyreğine göre değişmeyecek %24'te kalmıştır. Doğrudan piyasa erişiminin (direct market access/DMA) genellikle yüksek frekanslı ve/veya algoritmik işlem

yapan yurtdışı kurumlar tarafından tercih edildiği görülmektedir. Toplam 12 kurum DMA üzerinden pay senedi işlemi yaparken, kurum bazında hayli yoğunlaşma olduğu, DMA üzerinden yapılan pay senedi işlemlerinin %85'inin 2 kurum tarafından yapıldığı görülmektedir.

Tablo 2: Kurumlarda İşlemlerin Yatırımcı Dağılımı (2022/03)							
Yatırımcı	Pay Senedi	SGMK	Repo	Vadeli İşl.	Opsiyon	Varant	Kaldıraçlı
Yurtiçi Bireyler	62.5%	7.9%	23.5%	43.3%	35.6%	51.2%	55.9%
Yurtiçi Kurumlar	7.6%	31.2%	13.3%	13.4%	47.6%	48.6%	44.0%
Yurtiçi Kurumsal	3.4%	60.3%	62.5%	7.5%	6.1%	-	0.1%
Yurtiçi Yatırımcı	73.5%	99.4%	99.4%	64.2%	89.4%	99.9%	100.0%
Yurtdışı Bireyler	0.1%	0.1%	-	0.2%	-	-	-
Yurtdışı Kurumlar	25.7%	0.3%	0.2%	35.0%	4.2%	0.1%	-
Yurtdışı Kurumsal	0.7%	0.2%	0.4%	0.6%	6.5%	-	-
Yurtdışı Yatırımcı	26.5%	0.6%	0.6%	35.8%	10.6%	0.1%	-
Toplam	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPB

Teknolojik gelişmelerdeki ivmelenme ile artan internet ve DMA işlemlerinin toplam hacim içerisindeki payı 2022 ilk çeyreğinde %77 olarak gerçekleşmiştir. Yurtiçi satış ve

pazarlama ile merkez dışı birimlerin toplam payı ise 2021 ilk çeyreğine göre 4 puan artarak %19'a yükselmiştir.

SABİT GETİRİLİ MENKUL KIYMETLER

Sabit getirili menkul kıymetler (SGMK) piyasasında hem aracı kurumlar hem de bankalar faaliyet göstermektedir.

Yatırım kuruluşlarının kesin alım-satım işlem hacimleri (tescil dâhil), 2022 yılı ilk çeyreğinde 2021 yılı ilk çeyreğine göre %37 artarak 98 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Repo/ters-repo işlemleri ise (tescil dâhil) 2022 yılı ilk çeyreğinde 7,6 trilyon TL olmuş, hacim 2021 yılı ilk çeyreğine göre %16 artmıştır.

2022 yılı ilk çeyreğinde 37 aracı kurum ve 45 banka tahvil/bono kesin alım satım piyasasında işlem yapmıştır. Bu işlemlerde aracı

kurumların payı %17 olurken, bankalar %83'lük payı ellerinde tutmaktadır. Repo piyasasında ise 30 aracı kurum ile 40 banka işlem yapmıştır. Repo işlemlerinde aracı kurumların payı benzer şekilde %9 olmuştur. Aracı kurumlar tarafından gerçekleştirilen repo işlem hacminin neredeyse dörtte biri (%23) banka iştiraki olan tek bir aracı kurum tarafından gerçekleştirilmiştir.

Verileri derlenen yatırım bankası, sabit getirili menkul kıymetler piyasasında da işlem yapmakta olup; aşağıda sunulan departman ve yatırımcı dağılımı analizlerine dâhil edilmiştir.

Birliğimizce verileri derlenen kurumların SGMK işlemlerinin hemen hemen tamamı yerli yatırımcılar tarafından yapılmıştır (Tablo 2).

Tahvil/bono işlem hacminin %60'ını yurtiçi kurumsal yatırımcılar oluştururken, %31'ini yurtiçi kurumlar gerçekleştirmiştir. 2021 yılı içinde toplamdaki payı %20 civarında olan kurum portföyü, 2022 ilk çeyreğinde hayli azalarak %8'e düşmüş, onun yerini toplam içindeki payını 20 puan arttırarak %27'ye çıkaran şubeler üzerinden yapılan işlemler almıştır. (Tablo 5).

VADELİ İŞLEMLER

2022 ilk çeyreğinde 50 aracı kurum ve 10 banka tarafından vadeli işlem yapılmıştır. Yatırım kuruluşlarınca yapılan toplam vadeli işlem hacmi, Tablo 1'de görüleceği üzere 2022'nin ilk çeyreğinde 2021 yılının ilk çeyreğine göre %50 artarak 3,1 trilyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 3'te görüleceği üzere, BIST pay ve endekslerini dayanak alan vadeli işlemler geçen yıllarda olduğu gibi en yüksek grup olmaya devam etmiştir.

Paya dayalı vadeli işlemler %54 artarken, döviz dayanak alan vadeli işlemleri yıllık bazda %70 artmıştır. Böylece, bu dönemde döviz dayalı vadeli işlemlerin toplam içerisindeki payı 2021 ilk çeyreğine göre 3 puan artarak %23'e çıkarken, paya dayalı vadeli işlemlerin toplam içindeki payı ise 2 puanlık artışla %36'ya yükselmiştir.

Aracı kurumlar ve değerlendirmeye alınan yatırım bankası toplam işlemlerin %97'sini gerçekleştirmekte olup, diğer 10 bankanın işlemleri çok sınırlıdır. Yaratılan hacmin %25'lik bir kısmı tek bir kurumdan gelirken, ilk 2 kurum toplam hacmin üçte birini oluşturmaktadır.

Repo/ters-repo piyasasında da aracı kurumlar ile yatırım bankasının müşterilerinin neredeyse tamamı yurtiçi yatırımcılardan oluşmaktadır. Kurumsal yatırımcıların bu işlemlerdeki payı 2022 ilk çeyreğinde %63 olmuştur. 2021 geneline/ilk çeyreğine göre yurtiçi bireylerin payının artması dikkat çekmektedir.

Hem SGMK hem de repo işlemlerinde yurtdışı satış ve pazarlama departmanının payı ağırlıkla bir aracı kurumun yurtiçi kurumsal yatırımcıların işlemlerini bu departman aracılığıyla yapıyor olmasından kaynaklanmaktadır.

Pay senedi işlemlerin %63'ünü oluşturan yurtiçi bireysel yatırımcılar, vadeli işlemlerde de en yüksek paya sahip olup, toplam vadeli işlem hacminin %43'ünü oluşturmaktadır (bkz. Tablo 2).

Daha çok yurtdışı kurumları yansıtan yabancı yatırımcıların payı ise 2021 ilk çeyreğine göre 2 puan artarak 2022 ilk çeyreğinde %36'ya çıkmıştır. Departman bazında bakıldığında ise yurtdışı departmanındaki işlem hacmi payı %5 ile sınırlı kalmıştır. Yabancı yatırımcıların işlem hacminin bir kısmı, DMA ve internet kanalları aracılığıyla gerçekleşirken, bazı aracı kurumlar bu işlemleri yurtdışı satış departmanları olmaması nedeniyle yurtiçi satış departmanı altında yürütmektedir.

Tablo 3: Ürün Bazında

Vadeli İşlem Hacmi Dağılımı

Ürün	2021/03	2021	2022/03
Endeks	39.5%	35.6%	32.9%
Döviz	19.9%	21.7%	23.0%
Pay	34.1%	35.1%	35.7%
Diğer	6.5%	7.6%	8.5%
Toplam	100%	100%	100%

Kaynak: Borsa İstanbul

İncelenen kurumların vadeli işlemlerinde departman dağılımında en yüksek pay %36 ile internet kanalıdır. Bu pay 2021 yılı ilk

çeyreğine göre 3 puan azalsa da internet hala vadeli işlemler için en popüler kanal olmayı sürdürmektedir.

Toplam işlemlerin üçte birini yaratan yabancı yatırımcıların yurtdışı satış departmanı aracılığıyla yaptıkları vadeli işlemler toplam hacmin yalnızca %5'ini oluşturmuştur. Bu durum yabancı yatırımcıların özellikle DMA ve internet üzerinden işlem yapmalarından kaynaklanmaktadır. Toplam 7 kurumun kullandığı

DMA kanalının işlem hacmindeki payı 2021 ilk çeyreğine benzer şekilde %31 olmuştur. DMA ve internet kanalları ile yapılan vadeli işlemler toplam hacmin üçte ikisini oluşturmaktadır.

Bu dönemde yurtiçi satış ve pazarlama kanallarıyla yapılan vadeli işlemlerin hacmi iki katına çıkmış, yurtiçi satış ve pazarlama kaleminin toplam içerisindeki payı ise 3 puan artarak %11'e yükselmiştir.

OPSİYONLAR

2022 yılı ilk çeyreğinde 32 aracı kurum ve 1 banka tarafından gerçekleştirilen opsiyon işlem hacmi önceki yılın aynı dönemine göre %57 artarak 11 milyar TL olmuştur. Pay ve endeks opsiyonlarının hacmi artarken, döviz dayanak alan opsiyonların hacmi azalmıştır.

2022 ilk çeyreğinde 2021 yılının ilk çeyreğinde toplamdan aldığı %41'lik pay ile ilk sıraya oturan pay opsiyonları ise, 2022 yılı ilk çeyreğinde bu payını %60'a yükselterek yerini perçinlemiştir. Döviz opsiyonlarının toplamdaki payı ise azalmaya devam ederek 2022 ilk çeyreğinde %15'e kadar gerilemiştir.

2022'nin ilk çeyreği itibarıyla verisi derlenen kurumların opsiyon işlem hacmi 11 milyar TL civarı olurken, ilk 2 aracı kurum tarafından gerçekleştirilen işlemler incelenen kurumların toplam opsiyon hacminin neredeyse yarısını (%46) oluşturmuştur.

VARANTLAR

Ağırlıklı olarak bireysel yatırımcıların işlem yaptığı varant piyasasında 2022 yılı ilk çeyreğinde 40 kurum aracılık yapmıştır. Yıllık işlem hacmi %54 azalarak 15 milyar TL'ye gerilemiştir.

Bu işlemlerin yarısından fazlasının (%51) aynı zamanda varant ihraççısı da olan 2 kuruma ait olduğu, dolayısıyla piyasada yoğunlaşmanın yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Ürün Bazında Opsiyon İşlem Hacmi Oranı Dağılımı			
Ürün	2021/03	2021	2022/03
Endeks	18.2%	31.0%	25.1%
Döviz	40.7%	29.2%	15.0%
Pay	41.1%	39.8%	59.9%
Toplam	100%	100%	100%

Kaynak: Borsa İstanbul

Aracı kurumların opsiyon işlemlerinde yurtiçi kurumlar tarafından gerçekleştirilen hacmin de hacmin yarısını oluşturduğu görülmektedir. Bu işlemler kurum portföyü işlemlerine yansıtılmaktadır.

Departman dağılımına daha ayrıntılı bakıldığında, en çok işlem kurum portföyüne yapılırken, bunu şubeler takip etmektedir (bkz. Tablo 5). Opsiyon işlemlerinde diğer ürünlerde en önemli paya sahip olan internetin payı %10'da, DMA kanalının payı ise %6'da kalmaktadır.

İhraççı olmayan 2 kurumun hacmi de hesaba katıldığında, ilk 4 kurum toplam varant hacminin %66'sını oluşturmaktadır.

Tablo 5'te görüldüğü üzere internet işlemleri %60'lık pay ile başı çekerken, onu ihraççı kurumların işlemleri dolayısıyla kurum portföyüne yapılan işlemler (%30) takip etmektedir.

Tablo 5: Kurumlarda İşlemlerin Departman Dağılımı (2021/12)

Yatırımcı	Pay Senedi	SGMK	Repo	Vadeli İşl.	Opsiyon	Varant	Kaldıraçlı
Yurtiçi Satış ve Pazarlama	6.7%	37.4%	33.8%	10.8%	14.7%	5.4%	15.9%
Şube, Acente, İrtibat Bürosu	11.9%	36.6%	26.3%	12.5%	27.3%	4.7%	10.5%
Şube	9.6%	26.9%	12.0%	10.9%	26.5%	0.5%	10.3%
Acente	1.0%	9.3%	14.0%	1.0%	0.0%	0.3%	0.2%
İrtibat Bürosu	1.3%	0.3%	0.3%	0.6%	0.7%	3.9%	0.0%
İnternet	52.3%	1.2%	0.0%	36.2%	9.6%	59.7%	31.2%
Doğrudan Piyasa Erişimi (DMA)	24.3%	0.0%	0.0%	30.7%	5.9%	0.0%	0.0%
Çağrı Merkezi	0.0%	0.0%	5.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Portföy Yönetimi	0.2%	0.0%	0.2%	0.3%	0.0%	0.0%	0.0%
Kurum Portföyü	1.8%	7.8%	10.7%	4.1%	37.8%	30.0%	42.3%
Yurtdışı Satış ve Pazarlama	2.7%	17.0%	23.2%	5.4%	4.8%	0.1%	0.0%
Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kaynak: TSPB

KALDIRAÇLI İŞLEMLER

Kaldıraçlı işlemler yalnızca aracı kurumlar tarafından yapılmakta olup, bu işlemlerin hacmi 2022 yılı ilk çeyreğinde 2021 ilk çeyreğine göre %94 artışla 5,6 trilyon TL olmuştur. Bu hacmin 3,2 trilyon TL'lik kısmı aracı kurumların müşterileri ile gerçekleştirdiği kaldıraçlı işlemlerden, kalan kısmı kurumların kendilerini koruma amaçlı olarak likidite sağlayıcılar ile gerçekleştirdikleri işlemlerden oluşmaktadır.

Kaldıraçlı işlemlerde yoğunlaşma görülmektedir. 2021 yılı boyunca 33 aracı kurumun

gerçekleştirdiği bu işlemlerin %38'i ilk 2 aracı kurum tarafından yapılmıştır.

Bu dönemde kurum portföyü dışında gerçekleşen kaldıraçlı işlemlerin %31'i internet üzerinden yapılmış iken, ardından gelen yurtiçi satış departmanının payı %16'dır. Tablo 5'te kurum portföyü altında izlenen tutar esas olarak likidite sağlayıcılar ile yapılan işlemleri göstermektedir.

KURUMSAL FİNANSMAN

Bu bölümde incelenen kurumlar tarafından gerçekleştirilen kurumsal finansman projelerine yer verilecektir. 2022 ilk çeyreğinde 31

aracı kurum kurumsal finansman faaliyetinde bulunmuştur.

PAY SENEDİ HALKA ARZLARI VE TAHVİL İHRAÇLARI

Dünyada son yıllarda şirketlerin halka açılmak yerine, girişim sermayesi, risk sermayesi gibi modellere yöneldiği görülmektedir. Pandemi döneminde artan likidite ve düşük faiz gibi etmenler, ardından iktisadi toparlanma sinyalleri ile Türkiye de dahil olmak üzere tüm dünyada halka arz piyasasını canlanırken, bu durumun 2022 yılı ilk çeyreğinde değiştiği görülmektedir.

Ernst&Young Global IPO Trends raporuna göre 2022 yılı ilk çeyreğinde dünyada halka arzlar yavaşlamış, dünyada halka arz olan şirket sayısı yıllık bazda %37 azalarak 321'e düşerken, halka arzların toplam büyüklüğü de aynı dönemde %51 azalarak 54,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye’de ise 2021 yılındaki yüksek halka arz performansının 2022 yılı ilk çeyreğinde de devam ettiği görülmektedir. Bu dönemde 11 şirket borsaya kote olurken, elde edilen toplam hasılat 2,2 milyar TL’yi aşmıştır. Arz olan şirketlerin 3’ü Yıldız Pazarda, 5’i ise Ana Pazarda kote olmuştur. 2022 yılı ilk çeyreğinde gerçekleşen 11 halka arzdaki toplam

yatırımcı sayısı ise 1,3 milyon yaklaşmıştır. Ancak bu rakamın, birden çok halka arza katılan yatırımcıları birden fazla kez içerdiği göz önüne alınmalıdır. Halka arz başına ortalama 160 bin yatırımcı düştüğü görülmüştür.

Bu dönemde İfo Yatırım 2 halka arz gerçekleştirerek liderliği elinde tutmaktadır. Halka arzlarda eş liderlik olabildiği için kurumsal finansman faaliyetlerine ilişkin Tablo 7’de tamamlanan halka arz sayısı 11 olarak gösterilmektedir.

2022 yılı ilk çeyreğinde özel sektörün tahvil ihracı hasılatı 2021 yılı ilk çeyreğine göre %6 artarak 66 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 372 adet tahvil ihracının 314’ünün aracı kurumlar aracılığıyla gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu ihraçların bir kısmına yatırım bankaları da aracılık ettiği için, Tablo 6’da sunulan rakamlar ile farklılık göstermektedir.

Tablo 6: Pay Senedi Halka Arzları ve Tahvil İhraçları

Pay Senedi Halka Arzları	2021/03	2021	2022/03
Sayı	4	52	11
Tutar (mn. TL)	917	21,561	2,254
Borsa Yatırım Fonu			
Sayı	0	2	0
Tutar (mn.TL)	0	25	0
Tahvil İhraçları			
Sayı	288	1,294	372
Tutar (mn. TL)	46,627	258,444	66,183

Kaynak: Borsa İstanbul

*Tahsisli satışlar hariçtir.

TAMAMLANAN KURUMSAL FİNANSMAN PROJELERİ

Birliğimizce derlenen verilere göre; 2022 yılı ilk çeyreğinde aracı kurumlar 429 adet yeni kurumsal finansmanı projesi almış, 314’ü tahvil-bono ihracı olmak üzere, toplam 382 adet proje tamamlamıştır.

2022 yılı ilk çeyreğinde toplam 37 yeni halka arz projesi alınmış, bunların 11’i tamamlanmıştır. İleriki döneme devreden halka arz projesi sayısı ise 88’dir.

Tablo 7: Kurumsal Finansman Faaliyetleri (Tamamlanan Proje)

	2021/03	2021	2022/03
Birincil Halka Arz	5	59	11
İkincil Halka Arz	0	0	0
Tahvil-Bono İhracı	297	1,085	314
Şirket Satın Alma/Birleşme-Alış	2	4	0
Şirket Satın Alma/Birleşme-Satış	1	11	4
Finansal Ortaklık	0	0	0
Diğer Finansmana Aracılık	1	4	4
Sermaye Artırımı	9	35	10
Temettü Dağıtımı	21	36	28
Özelleştirme - Alış Tarafı	0	0	0
Özelleştirme - Satış Tarafı	0	0	0
Diğer Danışmanlık	49	72	11
Toplam	385	1,306	382

Kaynak: TSPB

PORTFÖY YÖNETİMİ

Aracı kurumlar, birincil ve ikincil piyasalar-daki aracılık faaliyetlerinin yanında gerçek ve tüzel kişilere bireysel portföy yönetimi hiz-meti sunabilmektedir.

Mart 2022 itibarıyla 17 aracı kurum tarafın-dan 2.845 gerçek ve tüzel kişiye portföy yö-netimi hizmeti verilmektedir. Müşteri sayıla-rını değerlendirirken, birden fazla kurumda

hesabı olan müşteriler olabileceği dikkate alınmalıdır

Aracı kurumların yönettiği toplam portföy bü-yüklüğü 2022 yılı ilk çeyreğinde 2021 sonuna göre değişmezken, tüzel kişilerin portföyünün 2022 yılı ilk çeyreğinde %19 artarak 1,2 mil-yar TL'ye çıktığı görülmektedir.

Tablo 8: Aracı Kurumlarda Portföy Yönetimi

	2021/03	2021	2022/03
Yatırımcı Sayısı	2,882	2,634	2,845
Tüzel	53	46	49
Gerçek	2,829	2,588	2,796
Portföy Büy. (mn. TL)	3,601	4,361	4,502
Tüzel	1,077	1,038	1,235
Gerçek	2,524	3,324	3,268

Kaynak: TSPB

KREDİLİ İŞLEMLER

Aracı kurumlar hisse senetleri alımıyla sınırlı olmak üzere müşterilerine kredi kullanılabilmektedir.

2022 ilk çeyreğinde kredi sözleşmeli yatırımcı sayısı 2021 sonuna göre %5 artarken, aktif olarak kredi kullanan yatırımcı sayısı %9 artış ile 33.000 kişiye yaklaşmıştır. Bununla beraber aracı kurumların müşterilerine kullandığı kredi bakiyesi ise 2021 yılının son çeyreğinde borsaya artan ilgi ile 2022 yılı ilk çeyreğinde 13,7 milyar TL olmuş, artış oranı 2021 sonuna göre %20 olmuştur. Bu dönemde 46 kurumun kredi kullanan yatırımcısı bulunmaktadır.

Kredili işlem bakiyesi en yüksek 2 kurum toplam kredili işlem bakiyesinin %24'ünü oluşturmaktadır. Yatırımcı başına ortalama kredi bakiyesine bakıldığında ise tutarın 70.196 TL ile 2,9 milyon TL arasında değiştiği gözlenmektedir.

Kredili işlemlere ilişkin veriler incelenirken bir yatırımcının birden fazla kurumda hesabı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, kredi bakiyelerine hisse senedi kredisini banka kanalıyla sağlayan kurumlar verilere dâhil değildir.

Tablo 9: Aracı Kurumların Kredili İşlemleri

Yatırımcı Sayısı	2021/03	2021	2022/03
Kredi Hacmi (mn. TL)	7,932	11,446	13,709
Kredi Kullanan Yatırımcı Sayısı	29,165	29,979	32,823
Yatırımcı Başına Kredi Hacmi (TL)	271,961	381,808	417,676

Kaynak: TSPB

ERİŞİM AĞI

Aracı kurumların yatırımcılara hizmet verdiği noktalar, genel müdürlük, şube, irtibat bürosu ve acentelerden oluşmaktadır. Verisi derlenen yatırım bankasının merkez dışı birimi bulunmamaktadır.

2022 yılı ilk çeyrek itibarıyla 41 kurumun merkez dışı birimi bulunmaktadır. Merkez dışı birimlerin büyük kısmının emir iletimine aracılık faaliyeti sunan acentelerden oluştuğu görülmektedir. Banka kökenli aracı kurumlar emir iletimine aracılık için grup bankaları ile anlaşırken, Birliğimiz tarafından derlenen verilere göre, banka iştiraki olmayan beş aracı kurumun çeşitli bankalarla arasında emir iletimine aracılık sözleşmesi olduğu görülmektedir. 2022 ilk çeyrek itibarıyla acente şubeleri sayısı 9.474 olmuştur.

2022 ilk çeyreğinde şube sayısı 6 adet artarak 308 olmuştur. 26 kurumun şubesi

bulunmaktadır. Toplam 18 kurumun irtibat bürosu bulunurken irtibat bürosu sayısı ise 2021 sonuna göre değişmeyerek 128'de kalmıştır.

Tablo 10: Erişim Ağı

	2021/03	2021	2022/03
Şubeler	289	302	308
İrtibat Büroları	110	128	128
Acente Şubeleri	9,474	9,397	9,474
TOPLAM	9,873	9,827	9,910

Kaynak: TSPB

Merkez dışı birimlerin işlem hacmindeki rolü incelendiğinde, özellikle SGMK, repo ve opsiyonlar için merkez dışı birimlerin hacminin, toplam işlem içerisinde hatırı sayılır bir payı olduğu anlaşılmaktadır.

Bununla beraber fiiliyatta acenteler ve irtibat büroları çoğunlukla müşteri edinimine katkı sağlamaktadır.

ÇALIŞAN PROFİLİ

2021 yılı sonunda 6.179 kişi olan sektördeki toplam çalışan sayısı, 2022 yılı ilk çeyreğinde 121 kişilik artışla 6.300 kişiye ulaşmıştır. 2022 yılı ilk çeyreğinde çalışan sayısındaki artışın neredeyse tamamı daha çok doğrudan satış işlemlerinin olduğu irtibat büroları ve şube departmanlarında yaşanmıştır. Kurum başına ortalama çalışan sayısı 102 olurken, kurum bazında bakıldığında çalışan sayısı 5 (Reel Kapital Menkul ve Başkent Menkul) ile 447 (GCM Menkul) arasında değişmektedir.

GCM Yatırım 42 yeni çalışan istihdam ederek 2022 yılı ilk çeyreğinde personel sayısını en fazla arttıran kurum olurken, onu 21 kişiyle Ak Yatırım ve 15 kişiyle A1 Capital izlemiştir. En fazla personel azalışı ise 10'ar kişi ile Alnus Yatırım ve Garanti Yatırım'da olmuştur.

İncelenen yatırım kuruluşlarında, personelin ağırlıklı olarak merkez dışı birimler (şube, acente ve irtibat bürosu), yurtiçi satış ve pazarlama ile mali ve idari işler departmanlarında çalıştığı görülmektedir. Merkez dışı birimler ile yurtiçi satış ve pazarlamada çalışanların sayısı, toplam çalışan sayısının yarısını geçmektedir.

Tablo 11: Kurumların Çalışan Sayısı

	2021/03	2021	2022/03
Kadın	2,511	2,656	2,716
Erkek	3,385	3,523	3,584
Toplam	5,896	6,179	6,300

Kaynak: TSPB

2022 yılı ilk çeyreğinde en çok personel artışı; şube (toplam 62 kişi) ve irtibat bürosu departmanlarında (toplam 54 kişi) gerçekleşmiştir.

Tablo 12'de aracı kurumların ortalama çalışan sayısı da verilmektedir. Ortalama çalışan sayısının en fazla olduğu departman 26 kişi ile yurtiçi satış ve pazarlama birimi olup, bu departmandaki ortalama çalışan sayısı önceki yıla göre değişmemiştir. Ardından gelen mali işler birimindeki ortalama çalışan sayısı ise aynı dönemde değişmeyerek 12 olmuştur. Araştırma departmanı 49 kurumda bulunmaktadır ve ortalama çalışan sayısı 4 kişidir. Bununla beraber en fazla araştırma uzmanı çalışan kurumda bu sayı 14'tür. Kurumsal finansman departmanı ise 40 kurumda bulunmaktadır. En fazla bu bölümde istihdam yaratan üç kurum, kurumsal finansman departmanındaki toplam çalışanların yaklaşık dörtte birini oluşturmaktadır.

Tablo 12'de ayrıca aracı kurumlarda departmanlara göre dağılımı ve departmanlarda görev alan kadın çalışanların oranı verilmektedir. Kadın çalışan oranının en yüksek olduğu birimin %81 ile insan kaynakları olduğu, onu %54 ile irtibat bürolarının takip ettiği gözlemlenmektedir.

2022 yılı ilk çeyreğinde yeni işe alımların ağırlıklı 30 yaş altı grupta gerçekleştiği gözlenmektedir. Bu grup sektör çalışanlarının %29'unu oluşturmuştur. Aracı kurum çalışanları ile ilgili yaş, cinsiyet, tecrübe ve eğitim durumu hakkında kapsamlı veriler www.tspb.org.tr adresinde yer almaktadır.

FİNANSAL TABLOLAR

Birliğimiz, yatırım kuruluşlarının kamuya açıkladıkları özet finansal tabloların yanı sıra, bu tablolara ilişkin daha detaylı verileri de derlemektedir. Birliğimiz tarafından hazırlanan Aracı Kurum Finansal Tablo Hazırlama Rehberi doğrultusunda düzenlenen dipnotlar ile özet finansal tablolar arasında ufak farklılıklar mevcuttur. Dipnotlarda yer alan detaylı veriler uygulama birliği açısından daha sağlıklı bulunduğundan, rapordaki tüm tablolarda bu verilere yer verilmiştir.

Tablo 13'te gösterildiği üzere yatırım kuruluşlarının toplam varlıkları, özellikle ticari alacaklar kalemindeki artış ile 2022 yılının ilk çeyreğinde 2021 yılının sonuna göre %20 artmıştır.

Kısa vadeli ticari alacaklar ayrıntılı incelendiğinde, takas ve saklama merkezi alacaklarının 2021 sonu ile 2022 Mart sonu arasında 3,7 milyon TL arttığı gözlemlenmektedir. Bununla beraber özellikle 2 kurumun yüksek bakiyesinin etkisiyle yatırım kuruluşlarının kredili işlem yapan müşterilerden alacaklar bakiyesinde aynı dönemde 1,4 milyon TL'lik artış olmuştur. Sonuç olarak, kısa vadeli ticari alacaklar 2022 Mart sonunda 2021 yıl sonuna kıyasla %28 büyüyerek 38 milyar TL olmuştur. Bilançonun pasif tarafında ise müşteriler ile takas ve saklama merkezine borçlardaki artışın etkisiyle birlikte kısa vadeli ticari borçlar aynı dönemde %12 artarak 25 milyar TL'ye yaklaşmıştır.

Tablo 13: Özet Finansal Durum Tablosu (milyon TL)

	2021/03	2021	2022/03
Dönen Varlıklar	41,995	57,576	69,076
Nakit ve Nakit Benzerleri	12,321	17,202	17,246
Finansal Yatırımlar (Kısa Vadeli)	4,609	7,399	9,989
Ticari Alacaklar (Kısa Vadeli)	22,878	30,009	38,387
Diğer	2,187	2,967	3,454
Duran Varlıklar	3,132	3,810	4,718
Finansal Yatırımlar (Uzun Vadeli)	1,586	1,881	1,928
Diğer	1,546	1,929	2,791
TOPLAM VARLIKLAR	45,127	61,386	73,795
Kısa Vadeli Yükümlülükler	30,628	42,024	52,657
Kısa Vadeli Borçlanmalar	8,314	16,894	24,581
Ticari Borçlar (Kısa Vadeli)	19,809	22,248	24,668
Diğer	2,506	2,882	3,407
Uzun Vadeli Yükümlülükler	1,557	2,583	2,921
Özkaynaklar	12,942	16,780	18,217
Ödenmiş Sermaye	2,848	3,542	3,586
Sermaye Düzeltmesi Farkları	229	241	228
Paylara İlişkin Primler/İskontoları	9	112	112
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir/Giderler	581	642	776
Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	1,092	1,214	1,509
Geçmiş Yıllar Kâr/Zararları	6,254	5,255	9,671
Net Dönem Kârı/Zararı	1,929	5,775	2,336
TOPLAM KAYNAKLAR	45,127	61,386	73,795

Kaynak: TSPB

Likit bir aktif yapısına sahip sektörün varlıklarının 69 milyar TL'sini dönen varlıklar oluşturmaktadır. Toplam varlıkların 17,2 milyar TL'sini nakit ve nakit benzerleri, 38,4 milyar TL'sini ise kısa vadeli ticari alacaklar oluşturmaktadır. Finansal yatırımlar ise 2022 Mart sonunda 2021 yıl sonuna göre %35 artarak 10 milyar TL'ye yaklaşmıştır.

Nakit ve nakit benzerleri ile kısa vadeli finansal yatırımlar beraber değerlendirildiğinde, Tablo 14'te görüldüğü üzere aracı kurumların 25 milyar TL'lik kısa vadeli portföylerinin büyük kısmını repo ve mevduatın oluşturduğu görülmektedir.

2021 yıl sonuna göre değerlendirildiğinde, 2022 Mart sonunda yatırım kuruluşlarının kısa vadeli portföylerinin en büyük bölümü olan repo ve mevduat bakiyesi hafif bir düşüşle 14,5 milyar TL olmuştur.

İncelenen dönemde kurumların pay senedi bakiyesi %56'lık bir artışla 7,5 milyar TL'ye yaklaşmıştır. Aynı dönemde özel sektör sabit getirili menkul kıymet yatırımları ise %26 azalışla 663 milyon TL'ye gerilemiştir. Kurumların diğer finansal varlıklarındaki %17'lik artışta birkaç kurumun yatırım fonu bakiyesini artırması etkili olmuştur.

Varlıklar tarafında mevduat kalemindeki büyümenin kısa vadeli borçlanmalarla finanse edildiği görülmektedir. 2021 yıl sonuna göre kısa vadeli borçlanmalar 2022 Mart sonunda %46 artarak 24,6 milyon TL olmuştur. Alt kırılımlar incelendiğinde; para piyasasından

temin edilen kaynakların incelenen dönemde 9,2 milyar TL'den 13,3 milyar TL'ye çıktığı görülmektedir. Bir önceki yılda tahvil ihraçları bulunan 2 kurumun yeni ihraçlarıyla sektörün tahvil ve bono ihracı yoluyla temin ettiği toplam kaynaklar ise 5,2 milyar TL'den 8,2 milyar TL'ye çıkmıştır. 2022 yılında toplam 16 kurum tahvil ve bono ihracı yoluyla kaynak temin etmiştir.

Tablo 14: Kısa Vadeli Port. Dağ. (milyon TL)

Fin. Araç	2021/03	2021	2022/03
Repo Mevduat	7,252	14,812	14,516
Kamu SGMK	549	649	586
Özel SGMK	915	901	663
Pay Senedi	1,573	4,811	7,526
Diğer	224	1,038	1,215
Toplam	10,513	22,210	24,506

Kaynak: TSPB

Bununla beraber, kurumların döviz cinsi varlıkları 2022 Mart sonunda 2021 yıl sonuna göre dolar bazında %9 artarak 847 milyon dolar olmuştur. Aynı dönemde yükümlülükler ise %10 artışla 559 milyon dolara çıkmıştır. Döviz cinsinden yükümlülüklerin, müşteriler müşterilere kısa vadeli borçlar kaleminde yoğunlaştığı görülmektedir.

Yatırım kuruluşlarının toplam özkaynakları, geçmiş yıl kârlarındaki ve net kardaki yükselişe bağlı olarak 2021 yıl sonuna göre 1,4 milyar TL'lik artışla 2022 yılı Mart sonunda 18,2 milyar TL olmuştur. Bu süre içerisinde 21 kurum ödenmiş sermayesini 742 milyon TL artırmıştır. Sonuç olarak, ödenmiş sermaye 2021 yıl sonuna göre benzer kalmıştır.

GELİR TABLOSU

2022 yılının ilk çeyreğinde kurumların gelirleri geçen yılın aynı dönemine kıyasla %14 artarak 3,7 milyar TL'ye ulaşmıştır.

2022 yılının ilk çeyreğinde aracılık gelirleri, işlem hacimlerindeki azalmaya paralel olarak geçen yılın aynı dönemine göre %8 düşüş göstermiştir.

Ayrıntılı incelendiğinde, pay senedi ve sabit getirili menkul kıymet komisyonlarında, bu ürünlerdeki işlem hacmi artışına paralel olarak azalma görülürken, türev işlemler ve kaldıraçlı işlemlerin hacminin arttığı ortamda, bu ürünlerden elde edilen komisyon gelirinde de artış görülmektedir. Toplamda ise aracılık gelirleri bir önceki yılın ilk çeyreğine göre %8 azalmıştır.

Pay senedi işlem hacminin 2021 ilk çeyreğine oranla %6'lık düşüş gösterdiği ortamda, pay senedi aracılık gelirleri %20 azalmıştır. Yine de bu gelirler, brüt aracılık gelirlerinin neredeyse dörtte üçünü oluşturmuştur.

Yanı sıra, pay senedi işlem hacimlerinde görülen konsantrasyon gelirlere de

yansımaktadır. Pay senedi işlem hacminin %33'ünü 3 kurum yaratırken, gelirlerin de %30'u 3 kurum tarafından yaratılmaktadır.

Yıllık olarak aracılık gelirlerindeki en yüksek artış ise 109 milyon TL'lik gelir artışı ile türev işlemlerine aracılık hizmetinde gerçekleşmiştir.

Tablo 15: Toplam Gelirler (milyon TL)			
	2021/03	2022/03	Değişim
Aracılık Gelirleri	1,924	1,764	-8.3%
Kurum Portföyü Kar/Zararları	502	545	8.5%
Kurumsal Finansman Gelirleri	110	183	66.6%
Yatırım Fonu Dağıtım ve Varlık Yönetimi Gelirleri	22	42	96.9%
Müşteri Faiz Gelirleri	539	903	67.7%
Diğer Gelirler	181	312	72.4%
Toplam	3,276	3,749	14.4%

Kaynak: TSPB

Tablo 16: Aracılık Gelirleri (milyon TL)			
	2021/03	2022/03	Değ.
Pay Senedi	1,627	1,301	-20.0%
Türev İşlem	262	371	41.6%
Kaldıraçlı İşlem	171	228	33.8%
SGMK	26	21	-18.9%
Yabancı MK	110	80	-27.5%
Brüt Gelir	2,195	2,000	-8.9%
İadeler	-271	-236	-12.9%
Net Geliri	1,924	1,764	-8.3%

Kaynak: TSPB

Tablo 15'te görüldüğü üzere 2022 yılının ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre aracılık geliri hariç tüm gelir kalemlerinde artış gözlemlenirken, en büyük tutar artışı müşteri faiz gelirlerinde yaşanan 365 milyon TL'lik büyüme olmuştur. Müşterilere kullandırılan kredi bakiyesi ile kredi faizlerinin artması da gelirleri olumlu etkilemiştir. Bu kalemde ciddi yoğunlaşma görülüp, 2022 Mart

ayı sonunda 2 kurum tarafından yaratılan müşteri faiz geliri toplam müşteri faiz gelirlerinin dörtte birinden fazlasını oluşturmaktadır.

Birincil halka arz faaliyetlerinde 2021 yılında görülen canlılık 2022 yılında da devam etmektedir. 2022 yılının ilk çeyreğinde, bir önceki yılın ilk çeyreğine oranla kurumsal finansman faaliyetlerinde görülen artışa bağlı olarak bu gelirlerde de ciddi artış gözlemlenmiştir (Tablo 17). Halka arz ve tahvil ihraçlarına aracılık gelirleri %92 artarak 165 milyon TL olurken, satın alma birleşme, danışmanlık gibi diğer kurumsal finansman faaliyetlerinden elde edilen gelirler sınırlı kalmıştır. Toplam kurumsal finansman gelirleri bir önceki yıla oranla %67 oranında artarak 183 milyon TL olmuştur.

Tablo 17: Kurumsal Finansman Gelirleri (milyon TL)			
	2021/03	2022/03	Değişim
Halka Arz – Tahvil İhraç	86	165	91.7%
Şirket Satın Alma-Birleşme	5	3	-31.7%
Diğer Finansmana Aracılık	14	7	-47.0%
Sermaye Artırımı-Temettü Dağıtımı	4	3	-18.4%
Diğer Danışmanlık	2	4	152.6%
Toplam	110	183	66.6%

Kaynak: TSPB

Yeniden Tablo 15'te sunulan toplam gelirlere dönecek olursak, karşılaştırılan dönemde müşterilerin kredi bakiyesi %73 artmış, faiz oranlarındaki artışın da katkısıyla 2022 yılında müşterilerden elde edilen faiz gelirleri önceki yılın aynı dönemine göre %68 artarak 903 milyon TL'ye yükselmiştir.

2022 yılında 17 kurumun gelir elde ettiği yatırım fonu satışı kaleminde, yatırımcıların alternatif getiri arayışıyla birlikte karşılaştırılan dönemde gelir %76 büyüyerek 23,5 milyon TL'ye çıkmıştır. 17 kurumun faaliyet gösterdiği varlık yönetiminde ise 19 milyon TL gelir yaratılmıştır. Toplamda, kurumların yatırım

fonu dağıtım ve varlık yönetimi aracılık gelirleri 42 milyon TL olmuştur (Tablo 15).

Saklama, yatırım danışmanlığı gibi diğer komisyon gelirleri ile esas faaliyet gelirlerinin muhasebeleştiği diğer gelirler kalemi karşılaştırılan dönemde iki katına çıkarak 312 milyon TL olmuştur. İki aracı kurumun yurtdışındaki ana ortağına sunduğu yatırım danışmanlığı, pazar araştırması gibi faaliyetlerden elde ettiği gelirleri de diğer danışmanlık geliri olarak diğer gelirler arasında takip edilmekte olup bu kalemin yaklaşık 3'te 1'ini oluşturmaktadır.

Tablo 18: Giderler (milyon TL)

	2021/03	2022/03	Değişim
Pazarlama, Satış, Ar-Ge Giderleri	328	403	22.7%
İşlem Payları	253	281	11.0%
Diğer Pazarlama, Satış, Ar-Ge Giderleri	75	122	61.8%
Genel Yönetim Giderleri	816	1,261	54.6%
Personel Giderleri	453	707	56.3%
Amortisman Giderleri	37	55	47.2%
İtfa Payları	5	6	22.2%
Üyelik Aidat, Gider ve Katkı Payları	8	11	44.4%
Komisyon ve Diğer Hizmet Giderleri	19	38	102.3%
Vergi, Resim ve Harç Giderleri	67	106	56.5%
Diğer Genel Yönetim Giderleri	227	338	48.8%
Toplam	1,144	1,664	45.4%

Kaynak: TSPB

2022 yılının ilk 3 ayında kurumların toplam giderleri ise, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %45 artarak 1,7 milyar TL olmuştur. Giderlerdeki artışta en büyük etken personel giderleri olup, bunda iş hacmindeki büyümeyle birlikte personel sayısının artmasının rolü olduğu gözlemlenmektedir. Toplam personel gideri incelenen dönemde %56 artarak 707 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2022 Mart sonunda 6.300 kişinin istihdam edildiği sektörde çalışan başına düşen aylık ortalama personel gideri önceki yılın aynı dönemine göre %30 olan ortalama enflasyonun üzerinde, %49 artarak 39.203 TL olmuştur.

2022 yılı ilk 3 ayında faiz oranlarının da etkisiyle artan kredili müşteri faiz gelirleri ve

hareketli halka arz sektörü etkisiyle artan kurumsal finansman faaliyetleri sayesinde, 2021 yılının ilk 3 ayına kıyasla toplam gelirler (brüt kâr) %14 artarak 3,7 milyar TL olurken, giderler %45 artışla 1,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir (Tablo 19).

Birliğimiz tarafından 2010 yılında yayınlanan Aracı Kurum Finansal Tablo Rehberine göre kurumların finansman gelir/giderlerinde takip etmesi beklenen "kur farkı ve finansal ürünlerin değerlemesine ilişkin" gelir ve giderlerin, bazı kurumlar tarafından diğer faaliyet gelirlerinde muhasebeleştirildiği bilinmektedir. Diğer faaliyet gelirleri kalemi, piyasalardaki hareketlenmenin sonucu olarak artan kur farkı gelirlerinin etkisiyle 2021 yılının ilk çeyreğine

göre 2 katına çıkarak 700 milyon TL'ye yaklaşmıştır.

Bu kalemdede yoğunlaşma gözlemlenmekte olup 2022 ilk çeyreğinde 2 kurumun elde ettiği diğer faaliyet gelirleri, bu kalemdeki

toplam tutarın %43'ünü oluşturmaktadır. 400 milyon TL'yi geçen diğer faaliyet giderlerinde de benzer şekilde söz konusu kurumların kur farkı giderlerinin etkisi yüksektir.

Tablo 19: Özet Gelir Tablosu (milyon TL)			
	2021/03	2022/03	Değişim
Satış Gelirleri (Net)	172,014	159,265	-7.4%
Satışların Maliyeti	-168,738	-155,517	-7.8%
Brüt Kâr/Zarar	3,276	3,749	14.4%
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	-328	-402	22.7%
Genel Yönetim Giderleri	-816	-1,261	54.6%
Araştırma ve Geliştirme Giderleri	-0.2	-0.2	8.0%
Diğer Faaliyet Gelirleri	332	696	109.5%
Diğer Faaliyet Giderleri	-368	-420	14.1%
Faaliyet Kârı/Zararı	2,096	2,361	12.6%
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	1	1	-0.8%
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler	0.0	0.0	-82.1%
İştirak Kâr/Zararlarından Paylar	27	29	8.8%
Finansman Gideri Öncesi Faaliyet Kâr/Zarar	2,124	2,390	12.6%
Finansman Gelirleri	1,161	1,780	53.4%
Finansman Giderleri	-907	-1,250	37.8%
Vergi Öncesi Kâr/Zarar	2,377	2,920	22.8%
Vergi Gelir/Gideri	-448	-585	30.5%
Dönem Vergi Gelir/Gideri	-550	-488	-11.3%
Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	102	-97	-194.8%
Dönem Kârı/Zararı	1,929	2,336	21.1%

Kaynak: TSPB

Bu şekilde, 2022 ilk çeyreğinde yılında faaliyet kârı bir önceki yıla göre %13 yükselerek 2,4 milyar TL'ye çıkmıştır. Kurumların finansal yatırımlarına ilişkin net faiz gelirleri/giderleri, kur farkı gelirleri temettü gibi finansal gelirleri/giderlerinin yer aldığı net finansman gelirleri, aynı dönemde 276 milyon TL artışla 530 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Sonuç itibarıyla, verisi derlenen kurumların net dönem kârı bir önceki yılın ilk 3 ayına göre 2022 yılında %21 artışla 2,3 milyar TL olmuştur.

2022 yılının ilk çeyreğinde en çok kâr eden kurum İş Yatırım (547 milyar TL) olurken en yüksek kâr elde eden ilk 5 kurum (İş

Yatırım, Yapı Kredi Yatırım, Garanti Yatırım, Ak Yatırım, Ziraat Yatırım) ise sektör kârının yarısını oluşturmuştur.

Tablo 20: Net Dönem Kâr/Zarar		
	2021/03	2022/03
Kurum Sayısı	61	62
Kâr Eden Kurum	55	52
Zarar Eden Kurum	6	10
Net Kâr	1,929	2,336
Toplam Kâr (milyon TL)	1,936	2,347
Toplam Zarar (mn. TL)	-7	-11
Net Kâr/Brüt Kâr	58.9%	62.3%
Özsermaye Kârlılık	54.3%	40.4%

Kaynak: TSPB

İncelenen 61 aracı kurum ve 1 yatırım bankasından 52'si bu dönemde kâr etmiştir. 2022 yılının ilk çeyreğinde sektörü kâr marjı bir önceki yılın aynı dönemine göre 3,4 puan artarak %62 olmuştur. Diğer taraftan özsermaye kârlılık oranı önceki yıla göre 14 puana

yakın azalarak %40 oranında gerçekleşmiştir. Düşüşte, 2022/03 döneminde geçmiş yıl kârları etkisiyle büyüyen özsermayedeki artışın kardaki artışın önüne geçmesi etkili olmuştur.

